

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Een lerarentekort zegt u?

[Blog in Didactief online]

Elffers, L.

Publication date

2021

Document Version

Final published version

License

Unspecified

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Elffers, L. (null). (2021). Een lerarentekort zegt u? [Blog in Didactief online]., Didactief.
<https://didactiefonline.nl/blog/louise-elffers/een-lerarentekort-zegt-u>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Een lerarentekort, zegt u?

Tekst Louise Elffers

Gepubliceerd op 11-11-2021

De voorspellingen gaan uit van een vertienvoudiging van het lerarentekort in het primair onderwijs in de komende tien jaar.

Even heb ik overwogen om in deze column zeshonderd keer achter elkaar het woord lerarentekort te typen. Niet als lollig bedoelde gimmick, maar omdat het simpelweg het enige is waar ik aan kan denken. Het lerarentekort! Het lerarentekort!! Het lerarentekort!!! HET LERARENTEKORT!!!!

Alsof het nog nodig zou zijn om het van de daken te schreeuwen. Alsof niet iedereen het allang weet. Alsof er niet dagelijks duizenden leraren, schoolleiders, ouders en kinderen zijn die het tekort aan den lijve ondervinden, eronder gebukt gaan, eraan onderdoor gaan, moedeloos, wanhopig en gefrustreerd zijn. Alsof er nog lezers zouden zijn die na het lezen van deze column denken: 'Goh zeg, een lerarentekort. Ik had geen idee!' En toch kan ik weinig anders dan roepen: het lerarentekort! HET LE-RA-REN-TE-KORT!

Het water staat veel scholen al tijden aan de lippen. Langdurig onvervulde vacatures, en bij ziekte geen

enkele invaller meer te vinden. Klassen die moeten worden samengevoegd of naar huis gestuurd. Den Haag en Almere zijn voorsnog koploper, met een tekort van 15% in het primair onderwijs (Adriaens e.a., 2021). Rotterdam en Amsterdam volgen daar vlak achter. Bovenop alle onvervulde vacatureruimte is sprake van zogeheten 'verborgen tekorten': tekorten die worden opgevangen door de inzet van onbevoegd personeel of uitzendkrachten, of door het verdelen van leerlingen over groepen die zich gelukkig mogen prijzen dat zij nog wél een leraar hebben.

De nieuwe cijfers kunnen elk moment verschijnen. We houden ons hart vast. Maar wie ondertussen alvast naar de voorspellingen voor de iets langere termijn kijkt, zakt de moed bij voorbaat definitief in de schoenen. De huidige voorspellingen (<http://www.ocwincijfers.nl/sectoren/primair-onderwijs/personeel/prognoses-arbeidsmarkt-po>) gaan uit van een vertienvoudiging van het lerarentekort in het primair onderwijs in de komende tien jaar. In het voortgezet onderwijs groeit het tekort iets minder hard. En nee, die vertienvoudiging is helaas geen typfout. Een raming voor het primair onderwijs voorspelt een tekort aan leraren en directeuren van in totaal 5.309 fte in 2030. Het reguliere basisonderwijs omvat op dit moment ruim 102 duizend fte (<https://www.ocwincijfers.nl/sectoren/onderwijs-algemeen/personeel/personeelssterkte>). Wellicht verschilt de precieze berekening van het aantal fte enigszins tussen beide tellingen. En het aantal benodigde fte fluctueert: tot 2024 daalt het aantal leerlingen, daarna gaat het weer omhoog. Maar op basis van deze cijfers komen we uit op een structureel landelijk tekort van 5%, dat in sommige regio's dus nu al aanzienlijk hoger ligt.

Bij deze duizelingwekkende cijfers is het Ministerie van OCW zo goed te vermelden dat de tekorten tegen 2030 dusdanig oplopen, dat de opstellers van de ramingen 'waarschuwen' (<http://www.ocwincijfers.nl/sectoren/primair-onderwijs/personeel/prognoses-arbeidsmarkt-po>) dat dit buiten het geldigheidsgebied van de gebruikte modellen valt. Bij dergelijke geraamde tekorten is het namelijk niet meer aannemelijk dat alle omstandigheden ongewijzigd blijven.' Met andere woorden: de ramp die op ons afkomt is van zodanige omvang, dat het simpelweg onmogelijk is dat een verantwoordelijk minister zal blijven weggelaten met een *oei oei* hier, een *tut tut* daar, een convenantje zus, een taskforceje zo, om demissionair alsnog te concluderen (<https://www.trouw.nl/onderwijs/aantal-pabo-aanmeldingen-loopt-terug-minister-noemt-het-lerarentekort-nu-ernstig~b7605cb6/>) dat het nu toch wel 'ernstig' wordt.

Jarenlang heb ik mij verzet tegen de uitruil van problemen in het publieke debat over het onderwijs. Tegen de gedachte dat het ene probleem geen aandacht behoeft omdat het andere óók of een groter probleem is. Het is immers nooit óf-óf, maar altijd én-én. De zorgen over het ene probleem mogen de aandacht voor het andere probleem niet gijzelen. Maar nu is daar het lerarentekort. Een allesoverweldigend lerarentekort. En nu weet ik het zo net niet meer. Een nieuw curriculum, een verbeterde didactiek, een effectievere schoolorganisatie, een eerlijker onderwijsstelsel: over welk onderwijs denken we eigenlijk nog na wanneer de handen in de klas ontbreken?

Adriaens, H., Elshout, M. & Elshout, S. (2021). *Personeelstekorten primair onderwijs in de G5 peildatum 1 februari 2021*. Tilburg: CentERdata.

Rectificatie: in een eerdere versie van deze column werd gesproken van een landelijk lerarentekort van één op vijf. Dat moest zijn: een tekort van 5%.